DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

9. december 2004 *

I sag C-177/03,

angående et traktatbrudssøgsmål i henhold til artikel 141 EA, anlagt den 16. april 2003,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved J. Grunwald og B. Stromsky, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Den Franske Republik ved G. de Bergues og E. Puisais, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

* Processprog: fransk.

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, P. Jann, og dommerne K. Lenaerts, J.N. Cunha Rodrigues (refererende dommer), M. Ilešič og E. Levits,

generaladvokat: L.A. Geelhoed
justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 1. juli 2004,

afsagt følgende

Dom

1 Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber har i sin stævning nedlagt påstand om, at Domstolen fastslår, at Den Franske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til Rådets direktiv 89/618/Euratom af 27. november 1989 om oplysning af befolkningen om, hvorledes den skal forholde sig, samt om sundhedsmæssige foranstaltninger i tilfælde af strålingsfare (EFT L 357, s. 31, herefter »direktivet«), idet den ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme direktivets artikel 2, 3, 5, 6, 7 og 8.

Retsforskrifter

2 Direktivets artikel 1 bestemmer:

»Dette direktiv tilsigter på fællesskabsplan at opstille fælles mål for foranstaltninger og procedurer til oplysning af befolkningen med henblik på at øge den praktiske sundhedsbeskyttelse i tilfælde af strålingsfare.«

3 Direktivets artikel 2 bestemmer:

»I dette direktiv forstås ved »tilfælde af strålingsfare« enhver situation,

1) der opstår som følge af

a) en ulykke på en medlemsstats område på et anlæg eller i forbindelse med aktiviteter som omhandlet i nr. 2, hvorfra der forekommer eller kan tænkes at forekomme et betydeligt udslip at radioaktive stoffer,

eller

b) påvisning på eller uden for en medlemsstats område af usædvanligt store mængder radioaktivitet, som skønnes at kunne skade folkesundheden i den pågældende medlemsstat,

eller

c) andre end de i litra a) omhandlede ulykker på et anlæg eller i forbindelse med aktiviteter som omhandlet i nr. 2, hvorfra der forekommer eller kan tænkes at forekomme et betydeligt udslip af radioaktive stoffer,

eller

d) andre ulykker, hvorfra der forekommer eller kan tænkes at forekomme et betydeligt udslip af radioaktive stoffer

2) der kan tilskrives de i nr. 1, litra a) og c), omhandlede anlæg og aktiviteter, som kan være enten

a) atomreaktorer uanset placering

b) alle andre anlæg med en nuklear brændselscyklus

c) al radioaktiv affaldsbehandling

d) transport og oplagring af nukleart brændsel eller radioaktivt affald

e) fremstilling, anvendelse, opbevaring, bortskaffelse og transport af radioaktive isotoper til brug inden for landbrug, industri, medicin eller inden for videnskab og forskning i forbindelse hermed,

eller

f) anvendelse af radioaktive isotoper som energikilde i rumfartøjer.«

4 Direktivets artikel 3 har følgende ordlyd:

»I dette direktiv forstås ved »betydeligt udslip af radioaktive stoffer« og »usædvanligt store mængder radioaktivitet, som skønnes at kunne skade befolkningen«, sådanne situationer, som kan medføre overskridelse af de dosisgrænser, som er fastsat for enkeltpersoner i befolkningen i direktiverne om fastsættelse af Fællesskabets grundlæggende normer for strålingsbeskyttelse [...]«

5 Direktivets artikel 5 bestemmer:

»1. Medlemsstaterne drager omsorg for, at den befolkning, som kan tænkes at blive berørt i tilfælde af strålingsfare, holdes underrettet om, hvordan den i givet fald skal forholde sig, samt om eventuelle sundhedsmæssige foranstaltninger i tilfælde af strålingsfare.

2. Oplysningerne skal mindst omfatte de i bilag I nævnte elementer.

3. Oplysningerne skal meddeles den i stk. 1 nævnte befolkning, uden at den først skal anmode herom.

4. Medlemsstaterne skal ajourføre og udsende oplysningerne med regelmæssige mellemrum, samt hvis der foretages væsentlige ændringer i de deri beskrevne foranstaltninger. Disse oplysninger skal til stadighed være til rådighed for offentligheden.«

6 Direktivets artikel 6 bestemmer:

»1. Så snart der indtræder et tilfælde af strålingsfare, drager medlemsstaterne omsorg for, at den faktisk berørte befolkning øjeblikkeligt underrettes om ulykkens enkeltheder samt om, hvordan den skal forholde sig og — alt efter tilfældets art — om de sundhedsmæssige nødforanstaltninger.

2. Oplysningerne skal omfatte de punkter i bilag II, som er relevante for tilfældet af strålingsfare.«

7 Direktivets artikel 7 bestemmer:

»1. Medlemsstaterne drager omsorg for, at personer, der ikke hører med til anlæggenes personale, og/eller som ikke deltager i de i artikel 2, nr. 2, anførte aktiviteter, men som i tilfælde af strålingsfare kan tænkes at skulle deltage i redningsaktioner, modtager en fyldestgørende og regelmæssigt ajourført underretning om sundhedsfarerne i forbindelse med deres aktion og om, hvilke foranstaltninger der skal træffes i et sådant tilfælde; ved denne underretning tages der hensyn til de forskellige tilfælde af strålingsfare, der kan tænkes at indtræffe.

2. Ovennævnte oplysninger suppleres, når der indtræder et tilfælde af strålingsfare, med relevante oplysninger, under hensyn til omstændighederne ved det særlige tilfælde.«

8 Direktivets artikel 8 bestemmer:

»De oplysninger, der er omhandlet i artikel 5, 6 og 7, omfatter ligeledes underretning om, hvilke myndigheder der er ansvarlige for gennemførelse af de foranstaltninger, der er omhandlet i disse artikler.«

9 Ifølge artikel 161, stk. 3, EA er et direktiv med hensyn til det tilsigtede mål bindende for enhver medlemsstat, som det rettes til, men overlader det til de nationale myndigheder at bestemme form og midler for gennemførelsen.

Den administrative procedure

10 Efter at Kommissionen havde opfordret Den Franske Republik til at fremsætte sine bemærkninger, tilsendte den den 27. juli 2000 denne medlemsstat en begrundet udtalelse, hvori den konstaterede, at denne ikke havde truffet de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme visse af direktivets bestemmelser, og opfordrede den til at træffe sådanne foranstaltninger inden for en frist på to måneder efter udtalelsens meddelelse. På de franske myndigheders anmodning blev denne frist forlænget indtil den 27. oktober 2000.

11 Den Franske Republik vedtog herefter en række bestemmelser til gennemførelse af direktivet. Da Kommissionen ikke var tilfreds med disse foranstaltninger, anlagde den denne sag ved stævning indleveret den 16. april 2003.

Parternes synspunkter

12 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Det fastslås, at Den Franske Republik har tilsidesat de forpligtelser, der påhviler den i medfør af direktivet, idet den ikke har truffet de foranstaltninger, der er nødvendige for at efterkomme direktivets artikel 2, 3, 5, 6, 7 og 8.

— Den Franske Republik tilpligtes at betale sagens omkostninger.

13 Til støtte for søgsmålet har Kommissionen fremført seks klagepunkter vedrørende henholdsvis hver af de nævnte artikler.

14 I sine formelle påstande i svarskriftet har den franske regering gjort gældende, at Kommissionen burde frafalde sit første til fjerde og sjette klagepunkt. I duplikken har den imidlertid nedlagt påstand om frifindelse i forhold til samme klagepunkter. Derimod har den franske regering indrømmet, at femte klagepunkt er velbegrundet.

Den franske regerings subsidiære påstande

15 Hvis den franske regering principalt har nedlagt påstand om frifindelse i forhold til Kommissionens første til fjerde og sjette klagepunkt, har den samtidig givet udtryk for, at Kommissionen burde frafalde disse klagepunkter.

16 I denne forbindelse skal det bemærkes, at Domstolen ikke kan træffe afgørelse i forhold til en påstand om, at Kommissionen inden for rammerne af en traktatbrudsag frafalder et klagepunkt. Efter den ved artikel 141 EA fastsatte ordning har Kommissionen et frit skøn ved afgørelsen af, om der skal anlægges traktatbrudssag, og det tilkommer ikke Domstolen at efterprøve dette skøn (jf. i denne retning dom af 6.7.2000, sag C-236/99, Kommissionen mod Belgien, Sml. I, s. 5657, præmis 28, og af 14.5.2002, sag C-383/00, Kommissionen mod Tyskland, Sml. I, s. 4219, præmis 19).

17 Derimod tilkommer det Domstolen at tage stilling til, om et søgsmål i henhold til artikel 141 EA i givet fald skal afvises, fordi det er anlagt for sent eller er behæftet med en procedurefejl (jf. dom af 14.12.1971, sag 7/71, Kommissionen mod Frankrig, Sml. 1971, s. 295, org.ref.: Rec. s. 1003, præmis 2-13).

18 I det foreliggende tilfælde er den i den begrundede udtalelse fastsatte frist udløbet den 27. oktober 2000, mens sagen er anlagt den 16. april 2003, hvilket er næsten to år og seks måneder senere. I denne periode har den pågældende medlemsstat vedtaget en række materielle bestemmelser på det omhandlede område. Både den franske regering og Kommissionen har brugt en anseelig del af deres skriftlige indlæg til at diskutere, om de nationale bestemmelser, som er vedtaget efter den 27. oktober 2000, er egnede til at gennemføre direktivet, selv om det er klart, at Domstolen ikke kan tage denne diskussion i betragtning.

19 Det følger nemlig af fast praksis, at spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger et traktatbrud, skal vurderes på baggrund af forholdene i medlemsstaten, som de var ved udløbet af fristen i den begrundede udtalelse, og at ændringer af forholdene i tiden derefter ikke kan tages i betragtning af Domstolen (jf. bl.a. dom af 6.3.2003, sag C-211/02, Kommissionen mod Luxembourg, Sml. I, s. 2429, præmis 6).

20 Anlæggelsen af en traktatbrudssag under sådanne omstændigheder er vanskeligt forenelig med den ved artikel 141 EA fastsatte ordning. En forskriftsmæssig administrativ procedure i henhold til denne artikel udgør nemlig en med traktaten tilsigtet væsentlig garanti, ikke blot med henblik på at beskytte den pågældende medlemsstats rettigheder, men også med henblik på at sikre, at en eventuel efterfølgende retssag har en klart afgrænset tvist som genstand (jf. i denne retning bl.a. kendelse af 11.7.1995, sag C-266/94, Kommissionen mod Spanien, Sml. I, s. 1975, præmis 17, og dom af 10.4.2003, sag C-392/99, Kommissionen mod Portugal, Sml. I, s. 3373, præmis 133).

21 Når de relevante nationale bestemmelser er ændret fundamentalt mellem udløbet af den frist, der er fastsat til at efterkomme den begrundede udtalelse, og anlæggelse af traktatbrudssagen, kan denne udvikling gøre den dom, Domstolen skal afsige, overflødig. I en sådan situation kan det være at foretrække, at Kommissionen ikke

anlægger sag, men fremsætter en ny begrundet udtalelse, hvori de klagepunkter, den har til hensigt at fastholde under de ændrede omstændigheder, angives (jf. i denne retning kendelsen i sagen Kommissionen mod Spanien, præmis 24).

22 Uanset at omstændighederne, på baggrund af hvilke Kommissionen har anlagt denne sag, gør sagens vurdering mere kompliceret for Domstolen, skal det fastslås, at omstændighederne ikke er sådanne, at de kan begrunde sagens afvisning.

Første klagepunkt vedrørende direktivets artikel 2

23 Kommissionen har opdelt dette klagepunkt i fire led. For det første har den gjort gældende, at Den Franske Republik ikke fuldt ud har gennemført definitionen af »tilfælde af strålingsfare« som anført i direktivets artikel 2 i national ret, eftersom dekret nr. 88-622 af 6. maj 1988 om nødplaner, vedtaget i henhold til lov nr. 87-565 af 22. juli 1987 om organisering af det civile beredskab, beskyttelse af skove mod brand og forebyggelse af større risici (JORF af 8.5.1988, s. 6636), kun vedrører en del af de af denne artikel omfattede situationer. De aktiviteter, der er nævnt i direktivets artikel 2, stk. 2, litra d), e) og f), er nemlig ikke omfattet af det ovennævnte dekret. For det andet omhandler dette dekrets artikel 6, stk. 1, kun atomreaktorer med en termisk effekt på mere end ti megawatt, i modsætning til direktivet, som finder anvendelse på alle atomreaktorer. For det tredje indeholder dekretets artikel 6, stk. 2, ikke ifølge Kommissionen anlæg som omhandlet i direktivets artikel 1, stk. 2. Endelig omfatter dekretet kun anlæg, som ligger i Frankrig, i modsætning til kravene i direktivets artikel 2, stk. 1, litra b) og c).

24 Den franske regering har svaret, at de af Kommissionen påståede mangler er blevet afhjulpet ved ændringerne, som blev gennemført ved dekret nr. 2002-367 af 13. marts 2002 (JORF af 20.3.2002, s. 4955) og ved dekret nr. 2003-295 af 31. marts 2003 (JORF af 2.4.2003, s. 5776).

25 Som anført i denne doms præmis 19 skal spørgsmålet, om der foreligger et traktatbrud, vurderes på baggrund af de gældende forhold ved udløbet af fristen for at efterkomme den begrundede udtalelse, og ændringer af forholdene i tiden derefter kan ikke tages i betragtning. I det foreliggende tilfælde er det ubestridt, at den i denne udtalelse fastsatte frist, som forlænget på de franske myndigheders anmodning, udløb den 27. oktober 2000. Det er derfor den på denne dato gældende franske lovgivning, der skal lægges til grund ved vurderingen af, om der foreligger det påståede traktatbrud.

26 I den affattelse af dekret nr. 88-622, der var gældende på denne dato, bestemmer artikel 6:

»De særlige beredskabsplaner er udarbejdet med det formål at beskytte mod særlige farer i forbindelse med tilstedeværelsen eller driften af værker eller anlæg, hvis virkning er stedfæstet og fastsat.

Følgende skal indgå i en særlig beredskabsplan:

1° De lokaliteter der har mindst et atomkraftanlæg af følgende typer:

a) en atomreaktor med en termisk effekt på mere end ti megawatt

b) et anlæg til behandling af bestrålet nuklear brændsel

c) et anlæg til separation af isotoper fra nuklear brændsel

d) et anlæg til kemisk omdannelse af nuklear brændsel

e) et anlæg til fremstilling af nuklear brændsel.

[...]«

27 Hvad angår dette klagepunkts første led nævner dekret nr. 88-622 ikke udtrykkeligt nogen af de aktiviteter, der er opregnet i direktivets artikel 2, stk. 2, litra d), e), og f). Hvis de situationer, som er omhandlet i dette dekret, eventuelt kan vedrøre den ene eller den anden af disse aktiviteter, er det kun i meget begrænset omfang. Af denne grund må det fastslås, at dette dekret ikke fuldt ud er foreneligt med direktivet.

28 Hvad angår dette klagepunkts andet led omhandler artikel 6, stk. 1, litra a), i dekret nr. 88-622 atomreaktorer med en termisk effekt på mere end ti megawatt, selv om direktivet, og navnlig dets artikel 2, stk. 2, litra a), finder anvendelse på alle atomreaktorer. Af denne grund er dekretet heller ikke foreneligt med direktivet.

29 Med dette klagepunkts tredje led påstår Kommissionen, at:

»[...] de anlæg, der er klassificeret under artikel 6, stk. 2, i dekret nr. 88-622, omfatter ikke anlæg, som omhandlet i direktivets artikel 1, stk. 2. Med sin indledende henvisning til dekretet i henhold til artikel 7-1 i lov nr. 76-663 og, som ændret ved dekret nr. 2002-367, med sin nuværende henvisning til artikel 515-8 i miljøloven, vedrører artikel 6, stk. 2, i dekret nr. 88-622 nemlig de klassificerede anlæg, for hvilke der er stiftet en servitut til fordel for almenvellet. Henset til registeret over klassificerede anlæg, som er blevet fremsendt (og som de franske myndigheder, idet registeret er dateret april 2000, har underrettet om ved skrivelse af 18.10.2000), skal det nævnes, at rubrikkerne 1700-1721, som omhandler radioaktive stoffer, ikke i noget tilfælde nævner »S«, som svarer til »en servitut til fordel for almenvellet«, og således ikke er omfattet af artikel 6, stk. 2, i dekret nr. 88-622.«

30 Dette led af klagepunktet er svært forståeligt. Det påståede registers beskaffenhed og dets betydning for gennemførelsen af direktivet er ikke forklaret. Af de grunde, der er nævnt i denne doms præmis 19 og 25, kan Domstolen ikke tage dekret nr. 2002-367 i betragtning. Selv om Kommissionen flere gange nævner direktivets artikel 1, stk. 2, bemærkes endelig, at direktivet ikke indeholder en sådan bestemmelse.

31 I mangel på fornøden klarhed følger det, at første klagepunkts tredje led ikke kan lægges til grund.

32 Hvad angår første klagepunkts fjerde led fremgår det af dekret nr. 88-622, at dette dekret kun omhandler anlæg, der er placeret i Frankrig, mens direktivets artikel 2,

stk. 1, litra b) og c), omfatter ulykker, som indtræder uden for den pågældende medlemsstats område. Dekretet er derfor heller ikke på dette område foreneligt med direktivet.

33 Det følger heraf, at den gældende franske lovgivning i den udstrækning, det er præciseret i denne doms præmis 27, 28 og 32, ikke den 27. oktober 2000 behørigt havde gennemført direktivets artikel 2.

Andet klagepunkt vedrørende direktivets artikel 3

34 Kommissionen har gjort gældende, at den franske lovgivning ikke indeholder en definition af »betydeligt udslip af radioaktive stoffer« og »usædvanligt store mængder radioaktivitet, som skønnes at kunne skade befolkningen«, som omhandlet i direktivets artikel 3. En sådan definition er nødvendig med henblik på præcist og med en tilstrækkelig grad af retssikkerhed at fastslå, hvilke situationer de nationale gennemførelsesforanstaltninger finder anvendelse på.

35 Den franske regering har svaret, at der er vedtaget en hensigtsmæssig definition i fransk lovgivning med dekret nr. 2003-295 og med anordning af 2. juni 2003 (i realiteten af 17.10.2003) vedrørende organisering af et nationalt system til målinger af radioaktivitet i miljøet (JORF af 28.10.2003, s. 18382).

36 Af de i denne doms præmis 19 og 25 anførte grunde kan Domstolen ikke tage disse retsakter i betragtning, og spørgsmålet, om der som påstået foreligger et traktatbrud, skal vurderes på baggrund af Den Franske Republiks lovgivning, som den forelå den 27. oktober 2000.

37 Den franske regering har ikke bestridt, at fransk lovgivning på denne dato ikke indeholdt en definition af de begreber, som Kommissionen henviser til.

38 Ifølge det, der er forelagt Domstolen, indeholder de franske bestemmelser, der var i kraft den 27. oktober 2000, ikke nogen angivelse af grænseværdier, hvor risikoen for overskridelse skal udløse foranstaltninger til oplysning af befolkningen som fastsat i direktivet.

39 Det følger heraf, at den gældende franske lovgivning på denne dato og i dette omfang ikke behørigt havde gennemført direktivets artikel 3.

Tredje klagepunkt vedrørende direktivets artikel 5

40 Kommissionen har gjort gældende:

» Således [— og idet første og andet klagepunkt fastholdes —] er artikel 5 i [direktivet], som omhandler forudgående underretning af den befolkning, som kan

tænkes at blive berørt i tilfælde af strålingsfare, ikke fuldt ud gennemført i forhold til alle anlæg og aktiviteter som omhandlet i samme direktivs artikel 2, af de grunde, som allerede er anført i denne stævnings punkt 29-38 [vedrørende andet og tredje klagepunkt]. Hele den berørte befolkning er nemlig ikke omfattet af de nationale bestemmelser til gennemførelse af direktivet.«

41 Det følger heraf, at tredje klagepunkt alene er en konsekvens af det i første og andet klagepunkt påståede traktatbrud. Dette klagepunkt har således ingen selvstændig eksistens.

42 I en traktatbrudssag kan det samme klagepunkt ikke gøres gældende to gange i forhold til en medlemsstat.

43 Følgelig kan det tredje klagepunkt ikke lægges til grund.

Fjerde klagepunkt vedrørende direktivets artikel 6

44 Kommissionen har gjort gældende, at måden, hvorpå den faktisk berørte befolkning underrettes, som fastsat i franske love eller andre franske retsforskrifter, er forskellig fra den, der er nævnt i direktivets artikel 6. Direktivets artikel 6 kræver, at denne

befolkning »øjeblikkeligt« underrettes. Artikel 7, stk. 3, og artikel 9, stk. 2, i dekret nr. 90-394 af 11. maj 1990 om lov om national alarmering (JORF af 15.5.1990, s. 9585) bestemmer, at befolkningen skal underrettes inden for en frist, som er fastsat af vedkommende minister eller præfekt.

45 I sit svarskrift har den franske regering påberåbt sig dekret nr. 2001-368 af 25. april 2001 om underretning om risici samt om foranstaltninger i tilfælde af fare, der ændrer dekret nr. 90-394 af 11. maj 1990 om lov om national alarmering (JORF af 28.4.2001, s. 6737) og anordning af 30. november 2001 om etablering af et alarmeringssystem rundt om atomkraftanlæg, for hvilke der er en handlingsplan (JORF af 14.12.2001, s. 19848). I duplikken har den franske regering også påberåbt sig artikel L.1333-3 og L.1333-8 i lov om offentlig sundhed, således som de fremgår af bekendtgørelse nr. 2001-270 af 28. marts 2001 (JORF af 31.3.2001, s. 5057) og af lov nr. 2001-398 af 9. maj 2001 (JORF af 10.5.2001, s. 7325).

46 Eftersom alle disse bestemmelser blev vedtaget efter den 27. oktober 2000, kan Domstolen af de i denne doms præmis 19 og 25 anførte grunde ikke tage dem i betragtning.

47 Domstolens efterprøvelse skal således afgrænses til dekret nr. 90-394. Artikel 7, stk. 3, og artikel 9, stk. 2, i dette dekret bestemte, at radio- og fjernsynsmeddelelser med henblik på at bekræfte alarmeringen og oplyse befolkningen, hvordan den skulle forholde sig, skulle udsendes inden for frister, der var fastsat enten af ministeren med ansvar for den offentlige sikkerhed eller af præfekten med ansvar for ledelsen af redningsarbejde, og skulle eventuelt gentages med regelmæssige tidsrum fastsat af denne person.

48 Det må fastslås, at denne bestemmelse ikke fuldt ud gennemførte direktivets artikel 6, hvorefter den faktisk berørte befolkning øjeblikkeligt skal underrettes om ulykken samt om, hvordan den skal forholde sig.

49 Heraf følger det, at den gældende nationale lovgivning ved udløbet af den frist, der var fastsat til at efterkomme den begrundede udtalelse, i dette omfang ikke behørigt gennemførte direktivets artikel 6.

Femte klagepunkt vedrørende direktivets artikel 7

50 Kommissionen har gjort gældende, at direktivets artikel 7 om underretning af redningsmandskab ikke er gjort til genstand for en fuldstændig gennemførelse i fransk ret. Cirkulære 1102 af 29. september 1987 om organisering af lægehjælp den første dag efter et bestrålings- eller kernekraftuheld (nødhjælp), ikke er tilstrækkelig til at nå målene med denne artikel. Cirkulæret opfylder ikke de krav om retssikkerhed, som følger af Domstolens faste praksis.

51 Den franske regering har ikke bestridt, at det forholder sig som anført. Den har oplyst, at den har til hensigt snarest muligt at ændre artikel R.1333-85 i lov om offentlig sundhed med henblik på at sikre den fulde gennemførelse af direktivets artikel 7.

52 Det skal fastslås, at cirkulære 1102 ikke indeholder nogen bestemmelse om underretning af redningsmandskab.

53 Anordning af 21. november 1994 om uddannelse af professionelle brandmænd (JORF af 7.1.1995, s. 319) i sin oprindelige affattelse finder i øvrigt kun anvendelse på brandmænd og ikke på andre personer, som kan deltage i redningsaktioner.

54 Uanset at denne anordning fastsætter en særlig uddannelse i strålingsfare, følger det af anordningens artikel 23, stk. 2, og artikel 27, stk. 2, at det alene er en frivillig uddannelse med henblik på at blive forfremmet. Af denne grund svarer uddannelsen ikke til en fyldestgørende og regelmæssig uddannelse, som er påkrævet i medfør af direktivets artikel 7.

55 Det følger heraf, at den franske lovgivning, der var gældende den 27. oktober 2002, i det nævnte omfang ikke behørigt havde gennemført direktivets artikel 7.

Sjette klagepunkt vedrørende direktivets artikel 8

56 Kommissionen har påpeget, at de oplysninger, der er omhandlet i direktivets artikel 5, 6 og 7, ifølge ordlyden af artikel 8 »[ligeledes omfatter] underretning om, hvilke myndigheder der er ansvarlige for gennemførelse af de foranstaltninger, der er omhandlet i disse artikler«. De franske myndigheders praksis, som består i at nævne de myndigheder, der er ansvarlige for at give underretninger til befolkningen, kan ikke i denne henseende anses for tilstrækkelig til at sikre den fuldstændige og korrekte gennemførelse af nævnte artikel 8. Denne praksis opfylder nemlig ikke kravene til retssikkerhed.

57 Det bemærkes, at det ifølge selve ordlyden af artikel 161, stk. 3, EA er overladt til medlemsstaterne at bestemme form og midler for gennemførelse af direktiver med henblik på bedst muligt at sikre deres tilsigtede mål. Det fremgår af denne bestemmelse, at hver enkelt medlemsstat ikke nødvendigvis behøver at vedtage lovgivning for at gennemføre et direktiv i national ret. Domstolen har således flere gange fastslået, at en ordret gentagelse af direktivets bestemmelser i en udtrykkelig, specifik lovbestemmelse ikke altid er nødvendig (jf. i denne retning dom af 26.6.2003, sag C-233/00, Kommissionen mod Frankrig, Sml. I, s. 6625, præmis 76, og af 20.11.2003, sag C-296/01, Kommissionen mod Frankrig, Sml. I, s. 13909, præmis 55).

58 Det er i lyset af denne retspraksis, at Kommissionens sjette klagepunkt skal efterprøves.

59 I det foreliggende tilfælde har Kommissionen på ingen måde påvist, at opfyldelsen af forpligtelsen i medfør af direktivets artikel 8 kræver, at der vedtages særlige gennemførelsesforanstaltninger i national ret.

60 Desuden har Kommissionen indrømmet, at de franske myndigheder følger en praksis, hvorefter de myndigheder, der er ansvarlige for at give underretninger til befolkningen, nævnes, uden at den har påvist, hvorfor denne praksis skulle være i strid med forpligtelsen i medfør af nævnte artikel 8.

61 Følgelig bør Den Franske Republik frifindes for det sjette klagepunkt.

62 Som følge heraf skal det fastslås, at Den Franske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til direktivet, idet den ikke den 27. oktober 2000 havde truffet alle nødvendige foranstaltninger for at efterkomme direktivets artikel 2, 3, 6 og 7.

Sagens omkostninger

63 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 3, kan Domstolen fordele sagens omkostninger eller bestemme, at hver part skal bære sine egne omkostninger, hvis hver af parterne henholdsvis taber eller vinder på et eller flere punkter. Da hver part i denne sag delvis har tabt sagen, bør det bestemmes, at de hver bærer deres egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Første Afdeling):

1) **Den Franske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til Rådets direktiv 89/618/Euratom af 27. november 1989 om oplysning af befolkningen om, hvorledes den skal forholde sig, samt om sundhedsmæssige foranstaltninger i tilfælde af strålingsfare, idet den ikke den 27. oktober 2000 havde truffet alle nødvendige foranstaltninger for at efterkomme direktivets artikel 2, 3, 6 og 7.**

2) **I øvrigt frifindes Den Franske Republik.**

3) **Hver part bærer sine egne omkostninger.**

Underskrifter